

Опис
вибіркового блоку навчальних дисциплін «Цивільне судочинство»
освітньої програми «Право» для здобувачів освітнього рівня «Магістр» за
спеціальністю 081 «Право» денної та заочної форми навчання

Вибірковий блок «Цивільне судочинство» освітньої програми «Право» для здобувачів освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 081 «Право» денної та заочної форми навчання складається з навчальних дисциплін:

1) Спрощені провадження в цивільному судочинстві

Форми викладання та методи навчання цієї дисципліни спрямовані на поглиблене вивчення правової природи цивільних процесуальних проваджень, їх структури, особливостей процесуальної процедури. Курс навчальної дисципліни передбачає поглиблене вивчення студентами чинного законодавства України та міжнародних актів (Рекомендацій Комітету Ради Європи), що стосуються спрощених процедур, юридичної літератури та спеціальної термінології.

2) Теоретичні та практичні проблеми доказування у цивільному судочинстві

Навчальна дисципліна спрямована на отримання студентами системних знань про теоретичні та практичні проблеми доказів, їх властивостей, найбільш поширених проблем доказування у цивільних справах, функціонального призначення окремих принципів цивільного процесуального права, специфіки та проблеми їх реалізації в сфері доказування, зміст предмета доказування як концептуальної категорії, його формування, коригування тощо, проблеми судової практики, пов'язані із звільненням від доказування, проблеми правового регулювання та судової практики в частині становища суду, учасників справи, свідків, експертів, спеціалістів, теоретичні проблеми кваліфікації стадійності цивільного процесуального доказування тощо. Євроінтеграційні процеси зумовлюють необхідність розкриття проблем теоретичного та практичного характеру з урахуванням наявних правових позицій Верховного Суду та Європейського суду з прав людини.

3) Порівняльний цивільний процес

Головним напрямом програми дисципліни «Порівняльний цивільний процес» є вивчення студентами магістратури порівняльно-правового методу дослідження та набуття навичок його практичного використання при аналізі цивільного процесуального законодавства іноземних держав, наукових публікацій, судової практики тощо. В ході навчання опановуються питання: про

правові системи та сім'ї, критерії об'єднання правових систем (сімей), специфіку судочинства в окремих країнах світу (зокрема, у Великій Британії, США, Канаді, ФРН, Франції та ін.), основні джерела цивільного процесуального права іноземних держав, відмінності у правовому регулюванні фундаментальних засад цивільного судочинства, специфіка правової регламентації головних інститутів, становища суду, учасників справи тощо.

4) Альтернативне вирішення спорів

Дисципліна спрямована на ознайомлення студентів з приватним та публічними альтернативними способами вирішення спорів; дослідження теоретичних засад та практики застосування переговорів медіації (посередництва), врегулювання спору за участі судді, третейського суду, міжнародного комерційного арбітражу, омбудсмена та комбінованих АСВС як самостійний засіб врегулювання спору. Вивчення дисципліни передбачає ознайомлення слухачів з процедурою здійснення різних видів АВС, в тому числі за допомогою симуляцій, розв'язання практичних казусів, складанням процесуальних документів.

5) Перегляд судових рішень в цивільному судочинстві

Дисципліна передбачає набуття знань та формування навичок оцінки судових рішень, підстав та умов їх перегляду в порядку апеляційного та касаційного провадження, за нововиявленими або виключними обставинами. В межах навчальної дисципліни вивчаються основні терміни, структурні елементи процесуальних документів, система аналізу перспектив перегляду судових рішень, виявлення судової помилки та її обґрунтування у зв'язку з переглядом судового рішення, процесуальні фільтри апеляційного та касаційного проваджень.

6) Гарантії здійснення цивільного судочинства

Вивчення дисципліни передбачає загальну характеристику, класифікація та сутність процесуальних гарантій, їх правову природу; процесуальні гарантії в механізмі правового регулювання розгляду судом справи по суті; процесуальні гарантії в механізмі правового регулювання оскарження судових рішень в апеляційному та касаційному порядку; процесуальні гарантії в механізмі правового регулювання перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.

7) Міжнародний цивільний процес

При вивченні дисципліни розкриваються такі питання: теоретичні засади міжнародного цивільного процесу (його предмет, метод, система); принципи міжнародного цивільного процесу; характеристика джерел міжнародного цивільного процесу; правовий статус суб'єктів міжнародного цивільного процесу; міжнародна підсудність цивільних справ; надіслання і виконання судових доручень українськими та іноземними судами; визнання та виконання рішень іноземних судів.

8) Методика складання процесуальних документів в цивільному судочинстві

Дисципліна спрямована на проведення правового аналізу письмових заяв учасників судового процесу та судових рішень в механізмі судового захисту прав, свобод та інтересів осіб з відображенням як сучасного стану такого правового інституту, так і перспектив його розвитку та вдосконалення. В межах навчальної дисципліни вивчаються основні терміни, структурні елементи процесуальних документів, система аналізу перспектив перегляду судових рішень, виявлення судової помилки та її обґрунтування в межах апеляційного та касаційного провадження.

9) Учасники процесу в цивільному судочинстві

В межах навчальної дисципліни вивчаються основні терміни, які визначають структурні елементи учасників справи, процедури, методики здійснення захисту, в тому числі шляхом врахування існуючих видів представництва, специфічних особливостей залежно від різного роду правовідносин, форм та способів захисту тощо. Вивчення дисципліни передбачає ознайомлення слухачів з судовою практикою України та практикою ЄС, в тому числі за допомогою симуляції, розв'язання практичних казусів, складанням процесуальних документів.

10) Європейські стандарти цивільного судочинства

В межах навчальної дисципліни вивчається загальна характеристика, класифікація та сутність рішень Європейського суду з прав людини, їх правова природа. Спецкурс передбачає глибоке вивчення студентами чинного цивільного процесуального законодавства України, юридичної наукової та навчальної літератури, основних понять та спеціальної термінології, процедури звернення до Європейського суду, розгляд справи судом та виконання його рішень.

11) Ефективне вирішення міжнародних комерційних спорів

В процесі вивчення цієї дисципліни студенти мають вивчити такі інститути міжнародного комерційного арбітражу як компетенція та арбітрабельність МКА, порядок розгляду спорів постійно діючими арбітражними органами та арбітражами ad hoc, винесення рішення по справі, процедури оспорювання арбітражного рішення, визнання та виконання іноземних арбітражних рішень, порядок розгляду інвестиційних спорів, що виникають між державами та юридичними та фізичними особами інших держав.

12) Окреме провадження у цивільному судочинстві

При вивченні дисципліни у студентів формується уявлення про наукові концепції вчених-процесуалістів щодо процесуально-правової природи окремого провадження як одного із видів проваджень цивільного судочинства, щодо охоронюваного законом інтересу як об'єкту судового захисту в справах окремого провадження, щодо суб'єктів окремого провадження та особливостей їх процесуального становища.

Відповідно до опису освітньої програми «Право» викладання зазначених навчальних дисциплін забезпечує досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання, що визначені Стандартом вищої освіти за спеціальністю 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України № 643 від 20.07.2022 р. Викладання зазначених навчальних дисциплін зорієнтовано на формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та розвиток практичних фахових навичок в сферах цивільного процесу, доказової діяльності, застосування примирних процедур в цивільному судочинстві та складання процесуальних документів в цивільних справах.

Результатами поглибленого вивчення здобувачами освіти вибіркового блоку навчальних дисциплін мають стати:

- комплексні доктринальні знання про засади цивільного процесу, доказування в цивільному судочинстві; поняття і категорії, які стосуються застосування примирних процедур; сучасний стан та основні тенденції розвитку міжнародного цивільного процесу та цивільного судочинства в інших країнах.
- навички аналізу і узагальнення судової практики та рішень ЄСПЛ, які стосується забезпечення права та доступ до правосуддя та на справедливий судовий розгляд, користування першоджерелами і спеціальною літературою, орієнтування у системі права і законодавства України;
- вміння застосовувати досягнення різних наук в сфері цивільного судочинства, використовувати міжнародні стандарти цивільного процесу та цивільного судочинства, поєднувати досягнення юридичної науки з юридичною

практикою розгляду та вирішення цивільних спорів, брати участь в цивільному судовому процесі та у науково-дослідній роботі;

- володіння навичками підготовки документів процесуального характеру, розробляти варіанти правової позиції для вирішення цивільного спору;

- вміння проводити правовий моніторинг з метою визначення можливих форм та способів захисту, відновлення прав, свобод та інтересів особи в цивільному судочинстві, надавати оцінку чинним положенням цивільного процесуального законодавства України в частині їх ефективності, виявляти колізії та прогалини у законодавстві, пропонувати можливі шляхи їх подолання;

- уявлення про правові, процесуальні та функціональні засади підготовки, розгляду цивільних справ та винесення судових рішень;

- навички фахового застосування правил, прийомів, способів та засобів юридичної техніки для складання процесуальних документів в цивільних справах;

- знання генези міжнародного цивільного та європейського цивільного процесів, правових засад та основних векторів впливу положень Європейської Конвенції з прав людини та практики Європейського Суду з прав людини на гармонізацію цивільного процесуального законодавства України;

- отримані теоретичні знання, практичні уміння і навички щодо застосування методів наукового пізнання у сферах цивільного процесу, доказового права, формування загальнокультурних і професійних якостей;

Досягнення здобувачами освіти цих та інших результатів навчання забезпечує дотримання ними у майбутній фаховій діяльності стандартів правничої професії, міжнародних стандартів прав людини та принципу верховенства права при здійсненні справедливого, неупередженого та своєчасного розгляду та вирішення цивільних справ з метою ефективного захисту порушених, невизнаних, оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави, підвищенні рівня дієвості та ефективності права.

Отримані знання та навички формують у здобувачів освіти компетентності, що відповідають сучасним потребам ринку праці, суспільства і держави, а саме:

- здатність використовувати знання з метою ефективного прийняття нових викликів, вирішення проблемних питань у сфері розгляду та вирішення цивільних справ;

- здатність надавати кваліфіковані юридичні висновки й консультації для ефективного захисту та відновлення порушених прав чи інтересів особи в цивільному судочинстві;

- навички самостійної підготовки проєктів процесуальних документів, які опосередковують захист прав в цивільному судочинстві, здійснення професійного тлумачення змісту норм права та судової практики;
- здатність взаємодіяти з представниками інших професій та брати відповідальність за результати своєї професійної діяльності;
- спроможність аналітично мислити, приймати обґрунтовані рішення та пропонувати шляхи вирішення юридичних проблем в сферах правотворчості, тлумачення права та правозастосування.

Забезпечення досягнення програмних результатів навчання, визначених за навчальними дисциплінами вибіркового блоку відбувається завдяки:

- викладанню навчальних дисциплін вибіркового блоку «Цивільне судочинство» кваліфікованими фахівцями, в тому числі у формі авторських курсів;
- залученню здобувачів освіти до науково-дослідної діяльності в сфері цивільного процесу;
- проведенню майстер-класів із запрошенням фахівців-практиків, зокрема, суддів, які здійснюють розгляд цивільних справ;
- використанню в освітньому процесі активних та інтерактивних форм проведення занять;
- проведенню в навчальних групах проблемно-орієнтованих дискусій, розв'язання практичних кейсів з розподілом процесуальних ролей між студентами для імітації судового процесу;
- індивідуальному консультуванню здобувачів вищої освіти та високого рівня організації їх самостійної роботи;
- отриманню практичного досвіду організації роботи судів, третейських судів, медіаторів, адвокатських об'єднань при врегулюванні та вирішенні цивільних спорів під час проходження навчальної практики.